

PIĄTY ROK TURYSTYKI SKANDYNAWSKIEJ DO POLSKI

Autorzy „Planu zagospodarowania turystycznego Polski w latach 1961—1965”, omawiając zagospodarowanie turystyczne województwa szczecińskiego m. in. pisali: *Warunki naturalne wysunęły województwo szczecińskie na pozycję jednego z najatrakcyjniejszych terenów turystycznych kraju. W przyszłości województwo szczecińskie stanowić będzie północno-zachodnią bramę wjazdową do Polski dla turystów zagranicznych.*

Przywzruszenia autorów sprawdziły się już w 1962 r., kiedy w Kołbaskowie koło Szczecina zostało uruchomione przejście graniczne pomiędzy Polską a NRD. Przełomowym okresem dla rozwoju turystyki zagranicznej w Szczecińskim był 1964 r., w którym otwarto połączenie promowe pomiędzy Szwecją a Polską.

Zainteresowanie wyjazdami turystycznymi do Polski doprowadziło do uruchomienia 2. IV. 1964 r. komunikacji Świnoujście — Ystad, obsługiwanej przez prom m/f „Jens Kofoed”, pozostający w eksploatacji armatora duńskiego.

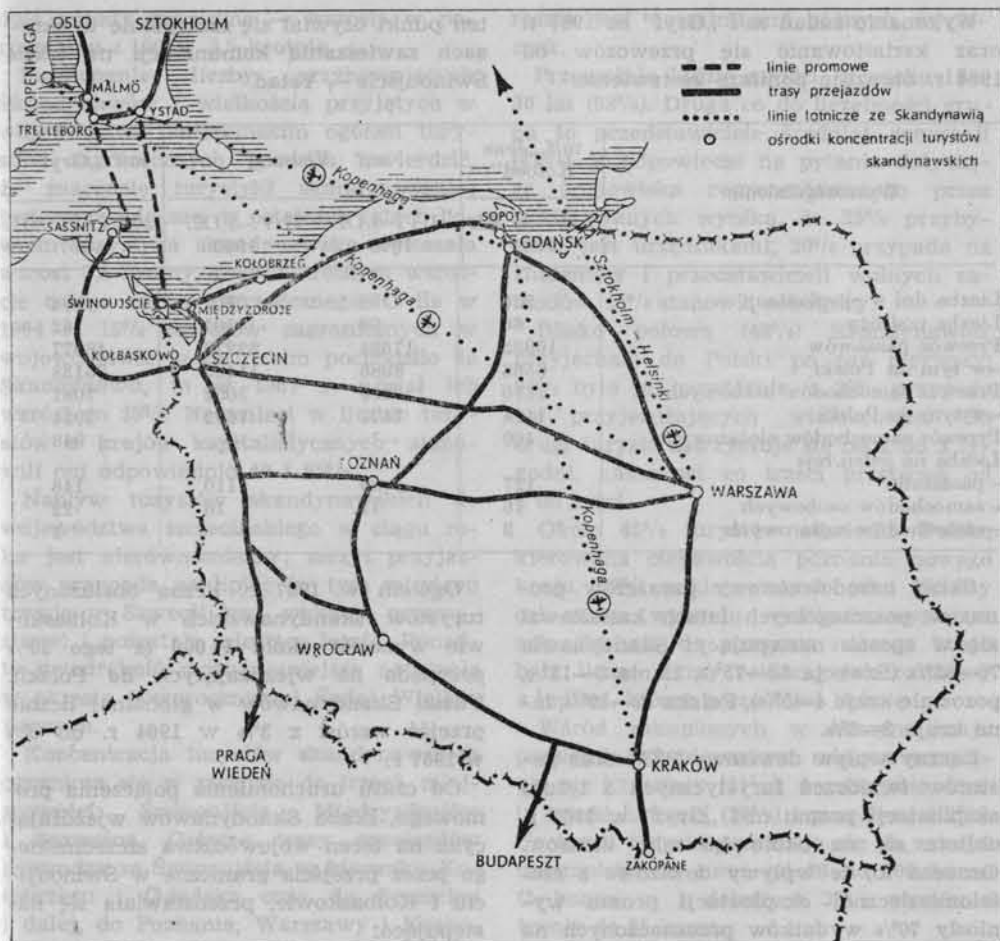
Celem jak najlepszego przygotowania recepcji turystów skandynawskich w województwie szczecińskim, powołano w 1963 r. przy Prezydium WRN Zespół Koordynacyjny d/s Turystyki Skandynawskiej. Ze względu na stosunkowo krótki okres czasu, dzielący od momentu podjęcia decyzji do uruchomienia linii szczególną uwagę zwrócono na podniesienie

standardu w głównych działach recepcji (gastronomia, noclegi, komunikacja) oraz miejscach koncentracji obcokrajowców. Łącznie na prace te wydatkowano w województwie szczecińskim około 50 mln zł.

Prom m/f „Jens Kofoed” był nowoczesną jednostką pasażersko-samochodową o 3000 BRT, jednorazowej zdolności przewozowej 1200 pasażerów i 100 samochodów osobowych (lub 20 ciężarowych) oraz szybkości eksploatacyjnej 17 węzłów. Prom zawijał do Świnoujścia dwa razy tygodniowo.

W następnych latach — dla podtrzymania linii promowej Świnoujście — Ystad co najmniej w okresie sezonów letnich — wprowadzono na trasę prom szwedzki m/f „Visborg” (będący w 1965 r. w czarterze Polskiej Żeglugi Morskiej, a w 1966 r. PBP „Orbis”). Jednym z mankamentów eksploatacji tej jednostki były małe możliwości jednorazowego przewozu samochodów osobowych. Niemniej jednak wyniki eksploatacyjne m/f „Visborg” potwierdziły spodziewane rezultaty w zakresie aktywizacji ruchu turystycznego pomiędzy Skandynawią a Polską.

Zdobyte doświadczenia stanowiły podstawę do zakupu statku, przy pomocy którego po raz pierwszy połączenie ze Szwecją zostało oparte na eksploatacji polskiego promu pasażersko-samochodowego. W dniu 2. II. 1967 r. wiceprezes Rady Ministrów Eugeniusz Szyr na wniosek Ministra Żeglugi podjął decyzję o zakupie

Główne miejsca koncentracji i trasy przejazdów turystów skandynawskich w Polsce.

dla Polskiej Żeglugi Morskiej od armatora fińskiego Finlines nowego promu pasażerskiego. Prom m/f „Gryf” (poprzednia nazwa „Finndana”) zbudowano w 1962 r. Ma on 3000 BRT, szybkość 17 węzłów, zdolność przewozową 680 pasażerów i 120 samochodów osobowych lub 18 ciężarowych. Ponadto posiada kabiny sypialne, restaurację, kawiarnię oraz bar.

Rejs inauguracyjny odbył się 20. VI. 1967 r. Od tego dnia prom obsługiwał linię Świnoujście — Ystad codziennie, a od 15. IX. — pięć razy w tygodniu. Urucho-

mienie całorocznej komunikacji promowej spowodowało konieczność właściwego przygotowania się wszystkich zainteresowanych instytucji świadczących usługi turystom. W tym celu opracowany został przez Międzyresortową Komisję d/s Turystyki Zagranicznej „Plan akwizycji i recepcji turystów skandynawskich w Polsce w roku 1967”. Dla realizacji tego planu powołano w Warszawie specjalny Zespół d/s Turystyki Skandynawskiej składający się z grupy centralnej i pięciu branżowych.

Wykonanie zadań m/f „Gryf” za 1967 r. oraz kształtowanie się przewozów od 1964 r. obrazuje poniższe zestawienie:

ten punkt ożywiał się szczególnie w okresach zawieszania komunikacji na trasie Swinoujście — Ystad.

Wyszczególnienie	m/f „Jens Kofoed”	m/f „Visborg”		m/f „Gryf”
	2.IV.–25.XI. 1964	1.VI.–6.IX. 1965	27.V.–5.IX. 1966	20.VI.–31.XII. 1967
Liczba dni w eksploatacji	226	98	101	194
Liczba podróży	66	98	101	162
Przewóz pasażerów	16925	17594	22278	48077
– w tym do Polski	8568	8986	11423	25138
Przewóz samochodów osobowych	1770	2699	3052	7081
– w tym do Polski	1114	1477	1692	3934
Przewóz samochodów ciężarowych	460	—	—	948
Liczba na jeden rejs				
– pasażerów	127	89	110	146
– samochodów osobowych	16	14	16	22
– samochodów ciężarowych	3	—	—	3

Skład narodowościowy pasażerów promu w poszczególnych latach kształtował się w sposób następujący: Skandynawia 76—85% (Szwecja 58—75%, Dania 5—15%, pozostałe kraje 4—5%), Polska 12—19%, inne kraje 3—5%.

Łączny wpływ dewizowy PZM oraz gestorów świadczeń turystycznych z tytułu eksploatacji promu m/f „Gryf” w 1967 r. oblicza się na około 1,8 mln. dolarów. Oznacza to, że wpływy dewizowe z sześciomiesięcznej eksploatacji promu wyniosły 70% wydatków przeznaczonych na zakup statku. Wyniki 1967 r. stanowią nie tylko przekroczenie zadań planowych; w tym okresie nastąpił dalszy poważny wzrost przyjazdów Skandynawów do Polski. Potwierdził on również wysoką opłacalność eksploatacji stałej linii promowej na trasie Szwecja — Polska.

Wielu turystów skandynawskich przybyło również do Polski przez graniczny punkt kontroli w Kolbaskowie k. Szczecina. Korzystali oni z promów łączących Trelleborg w południowej Szwecji z Sassnitz położonej na Rugii. Większe grupy turystów skandynawskich przyjechały tą drogą dopiero w 1964 r., tj. wówczas, gdy uruchomiono połączenie promowe pomiędzy Polską a Szwecją. Ruch Skandynawów przez

Ogółem w 1967 r. liczba obsłużonych turystów skandynawskich w Kolbaskowie wynosiła około 14 000 (z tego 50% przypada na wjeżdżających do Polski). Udział Skandynawów w globalnej liczbie przejść wzrósł z 3% w 1964 r. do 8% w 1967 r.

Od czasu uruchomienia połączenia promowego, liczba Skandynawów wjeżdżających na teren województwa szczecińskiego przez przejścia graniczne w Swinoujściu i Kolbaskowie, przedstawiała się następująco:

Wjazd obywateli państw skandynawskich do Polski przez GPK w Swinoujściu i Kolbaskowie w latach 1964—67

Rok	GPK Swinoujście	GPK Kolbaskowo	Razem
1964	6774	1125	7879
1965	7747	2993	10740
1966	9193	5823	15016
1967	19254	6997	26251
Ogółem	42968	16938	59906

W 1967 r. liczba podróży z państw skandynawskich przybywających na teren województwa szczecińskiego przez te

dwa punkty graniczne — wzrosła w porównaniu z 1964 r. 3,5-krotnie.

Porównanie liczby przybywających Skandynawów z wielkością przyjętych w województwie szczecińskim ogółem turystów zagranicznych pozwala stwierdzić, że znaczenie turystyki skandynawskiej jest coraz większe, w ostatnich latach bowiem turystyka skandynawska wykazała wzrost 3,5-krotny, przy 2-krotnym wzroście całego ruchu zagranicznego. O ile w 1964 r. 15% turystów zagranicznych w województwie szczecińskim pochodziło ze Skandynawii, to w 1967 r. udział ich wzrósł do 25%. Natomiast w liczbie turystów z krajów kapitalistycznych, stanowili oni odpowiednio 49 i 65%.

Napływ turystów skandynawskich do województwa szczecińskiego w ciągu roku jest nierównomierny; szczyt przyjazdów przypada na lipiec (w tym miesiącu trwają w Szwecji tzw. wakacje przemysłowe) i pozostałe miesiące letnie. Ponadto wyodrębnić można mniejsze natężenia w okresie noworocznym i Świąt Wielkanocnych.

Koncentracja turystów skandynawskich ogranicza się w zasadzie do trzech miejscowości: Świnoujścia, Międzyzdrojów i Szczecina. Główne trasy przejazdów prowadzą ze Świnoujścia w kierunku Kołobrzegu i Gdańska oraz do Szczecina i dalej, do Poznania, Warszawy i Krakowa.

Gości ze Skandynawii najlepiej chyba charakteryzują sami przybysze. W lecie 1967 r. opinie Skandynawów o ich wypoczynku w Polsce były przedmiotem badań ankietowych przeprowadzonych z inspiracji GKKFIT przez Zakład Prawnych i Ekonomicznych Zagadnień Turystyki SGPiS. Ankietą objęto 7,2% Skandynawów, którzy w tym czasie byli w naszym kraju.

Jak wynika z podsumowania wyników badań, tylko co czwarty turysta przyjeżdża do Polski samotnie, pozostali natomiast w gronie rodzinnym (32%) lub z przyjaciółmi (40%). Wyjazdy organizowane indywidualnie obejmują 56% gości;

reszta jest uczestnikami różnych wycieczek.

Przeważają ludzie młodzi, w wieku 18—30 lat (53%). Druga co do liczebności grupa to przedstawiciele średniej generacji (41%). Z odpowiedzi na pytania dotyczące środowiska reprezentowanego przez ankietowanych wynika, że 25% przybyszów jest urzędnikami, 20% przypada na studentów i przedstawicieli wolnych zawodów, 15% stanowią robotnicy.

Blisko połowę (48%) Skandynawów przyjechało do Polski po raz pierwszy; 24% było już powtórnie, a 28% przypada na przejeżdżających wielokrotnie. Co drugi turysta zatrzymuje się od 1 do 3 tygodni, natomiast co trzeci przebywa od 4 do 7 dni.

Okolo 45% turystów odwiedza Polskę kierowana ciekawością poznania nowego kraju, 39% ankietowanych jako główny cel swego wyjazdu wymienia wypoczynek. Zachętą do poznania naszego kraju były liczne formy reklamy lub rozmowy z ludźmi, którzy poznali już Polskę.

Wśród zakupionych w naszym kraju pamiątek, na pierwszym miejscu wymienia się kryształ (31%), a następnie dzieła sztuki ludowej (29%) i porcelanę (11%). Co trzeci turysta przyznaje się do zakupu upominków za sumę od 26 do 100 koron (5 koron = 1 dolar), a 23% wymienia kwotę do 25 koron.

Blisko 50% osób podaje, że koszt ich pobytu w Polsce zamknął się w granicach 200—500 koron. Okolo 10% osób wydało natomiast mniej niż 200 koron. Opinię, że Polska jest regionem turystycznym tańszym niż inne kraje, wypowiada 85% Skandynawów. Z odpowiedzi turystów wynika, że urlopy w naszym kraju kalkulują się im znacznie korzystniej, aniżeli wypoczynek w rodzinnych wczasowiskach.

W piątym roku (tj. 1968) masowego ruchu turystyki skandynawskiej w województwie szczecińskim przewiduje się dalszy wzrost przyjazdów przybyszów z północy. Ogółem planuje się wjazd okolo 40 000 Skandynawów, czyli o 52% wię-

cej niż w 1967 r. Możliwe jest to dzięki zwiększeniu częstotliwości kursowania m/f „Gryf”.

Wzrost ruchu w 1968 r. wiąże się także z pewnym uatrakcyjnieniem programu pobytów oraz wycieczek przebywających Polskę tranzytem. Jest to sprawa niezwykle ważna, ponieważ recepcja obco-krajowców oraz rodzaj i zakres oferowanych usług nie znajdują się jeszcze u nas na zadowalającym poziomie. Akwizycja na Półwyspie Skandynawskim powinna zmierzać do zdobycia dla Polski turystów zamożnych, uprawiających wyspecjalizowane działy turystyki, jak myślistwo, rybołówstwo, żeglarstwo, jeździe-

ctwo oraz chcących korzystać z lecznictwa sanatoryjnego. Istniejące w naszym kraju możliwości — a szczególnie w województwie szczecińskim — są w zbyt małym stopniu wykorzystywane, pomimo wysokiej opłacalności tego rodzaju usług.

Warunki naturalne i dotychczasowe zagospodarowanie turystyczne województwa szczecińskiego pozwolą z pewnością na dalszy rozwój tego regionu.

Realizacja istniejących planów, wykorzystanie rezerw oraz podniesienie poziomu obsługi, powinny dać pomyślne wyniki i zwiększyć poważnie możliwości recepcji turystów skandynawskich na zachodnim wybrzeżu.

NAJWAŻNIEJSZE MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Biuletyn Informacyjny Turystycznej Agencji Prasowej, nr 51—52 1967, Warszawa, 18—25 grudnia 1967 r.
2. Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki. Ocena przebiegu akcji skandynawskiej w 1967 r. oraz plan akwizycji i recepcji turystów skandynawskich w Polsce w 1968 r. (materiał na posiedzenie Międzyresortowej Komisji d/s Turystyki Zagranicznej), Warszawa, luty 1968 r.
3. Główny Komitet Kultury Fizycznej i Tu-

4. rystyki — Departament Zagospodarowania Turystycznego. Plan zagospodarowania turystycznego Polski w latach 1961—1965, Warszawa, marzec 1961 r.
4. Polska Żegluga Morska. Informacja o stanie i perspektywach rozwoju komunikacji promowej, Szczecin, luty 1968 r.
5. Polskie Biuro Podróży „Orbis” Oddział Świnoujście. Sprawozdanie z przebiegu „akcji skandynawskiej 1966” (prom i turystyka), Świnoujście, 22 października 1966 r.